

Jan Kaus

„Selgroog ja hammasratas”

Uuemast soome-ugri proosast leiab kaks vastandlikku teost: Jaan Krossi „Paigallend” (1997) ja Sofi Oksase „Kui tuvid kadusid” (2012). Nende raamatute peategelased Ullo Paerand ja Edgar Parts asetuvad ühe mõttelise telje otspunktidesse: ühes otsas tõeline kangelane, kelle selgroog peab vastu ajaloo hammasrataste survele; teises otsas keegi, kes ihkab olla kõige tõhusam hammasratas, võtku ajalugu mis tahes pöörded. Küsimus: kumb neist asub tegelikkusele lähemal?